

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ
FINANSAVIMO KONTROLĖS SKYRIUS**

**PAŽYMA
DĖL 2020 M. VASARIO 14 D. PASKELBTO STRAIPSNIO „P. URBŠYS: AR MELO
KOJOS TRUMPOS?“**

2020 m. gegužės 12 d. Nr. 3-44 (1.2)
Vilnius

1. Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. kovo 13 d. gavo pranešimą, kad 2020 m. vasario 14 dieną portale panskliautas.lt paskelbtas straipsnis „P. Urbšys. Ar melo kojos trumpos“¹ galimai yra politinė reklama.

2. VRK 2020 m. balandžio 2 d. posėdyje buvo nuspręsta perduoti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui įvertinti, ar straipsnis yra politinė reklama ir ar buvo padaryti įstatymų pažeidimai.

Straipsnio „P. Urbšys. Ar melo kojos trumpos“ vertinimas politinės reklamos požiūriu

3. Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (toliau – Kampanijų finansavimo įstatymas) 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad *valstybės politiko, politinės partijos, politinės partijos nario, politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendumuose arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa.*

4. Kampanijų finansavimo įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *politinė reklama turi būti pažymėta nurodant lėšų šaltinį ir aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos.*

5. Kampanijų finansavimo įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 1 punkte nustatyta, kad *politine reklama nelaikomi ne politinės kampanijos laikotarpiu skleidžiami įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie valstybės politiką, politinių partijų, jų valdymo organų veiklą, išskyrus atvejus, kai tokiais pranešimais yra agituojama per būsimą politinę kampaniją balsuoti valstybės politiko, politinės partijos ar jos nario interesais arba už tokius pranešimus yra atsilyginama ar numatoma atsilyginti.*

6. Pastebėta, kad straipsnis „P. Urbšys. Ar melo kojos trumpos?“² buvo skelbiamas ir naujienų portale jp.lt (Jūsų Panevėžys).

---

¹ <http://www.panskliautas.lt/p-urbšys-ar-melo-kojos-trumpos>

7. 2020 m. balandžio 8 d. VRK išsiuntė paklausimą (reg. Nr. 2-299(7.9) Seimo nariui Povilui Urbšui ir paklausimą (reg. Nr. 2-300(7.9) panskliautas.lt redaktoriui.

8. 2020 m. balandžio 20 d. gautas „Panevėžio krašto“ ir www.panskliautas.lt redaktoriaus atsakymas (reg. Nr. 1-737(7.9), kuriame nurodoma, kad straipsnį „P. Urbšys. Ar melo kojos trumpos“ redakcijai pateikė ir užsakė publikuoti Seimo narys P. Urbšys. Atsakyme nurodoma, kad: *„Už šį straipsnį pagal vienodai visiems politikams taikomus įkainius buvo apmokėta iš Seimo Nario P. Urbšio parlamentinei veiklai skirtos sąskaitos. Šis straipsnis buvo pažymėtas užsakymo numeriu, todėl tai leido skaitytojui suprasti, jog už teksto publikavimą yra apmokėta ir kad nėra redakcijos parengta medžiaga. Tokiu būdu šis tekstas buvo atskirtas nuo kitos skleidžiamos informacijos. Redakcija to straipsnio nepažymėjo kaip politinės reklamos, nes straipsnyje politikas kalbėjo apie Seime priimamus įstatymus, apie tikrai Panevėžiui svarbius įvykius, kai korupcija buvo apkaltintas miesto meras. P. Urbšys nebuvo ir nėra jokios partijos narys, nėra viešai pareiškęs, jog rengiasi dalyvauti ateinančiuose Seimo rinkimuose, straipsnyje jis nepropagavo jokios partijos ar judėjimo rinkimų programos bei idėjinių nuostatų, neagitavo už ką nors balsuoti, o politinės kampanijos pradžia dar nebuvo paskelbta. Šiuo tekstu P. Urbšys nesiekė paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose, tačiau kalbėjo apie tai, kokie įstatymai ir kodėl yra priimami Seime.“*

9. 2020 m. gegužės 1 d. gautas Seimo nario Povilo Urbšio atsakymas (reg. Nr. 1-836(7.9), kuriame nurodoma: *„Interviu „P. Urbšys: Ar melo kojos trumpos?“ buvo publikuotas vadovaujantis LR Seimo Statuto 12 straipsniu, kuris įpareigoja Seimo narį nuolat informuoti rinkėjus apie savo veiklą. Todėl už šią publikaciją atsiskaityta iš parlamentinių lėšų. Tokio pobūdžio interviu ir straipsniai, atsižvelgiant į veiklos aktualijas, buvo sistemingai publikuojami ir anksčiau įvairiose žiniasklaidos priemonėse (1 priedas)“*. Pateiktame priede nurodyta, kad straipsnis „P. Urbšys. Ar melo kojos trumpos“ buvo skelbiamas 5 skirtinguose šaltiniuose³. Taip pat pateikiami pavyzdžiai apie kitus skelbiamus straipsnius (vienas straipsnis 2–4 portaluose) naujienų portaluose (panskliautas.lt jp.lt, aina.lt, paninfo.lt, sekunde.lt ir delfi.lt, alfa.lt politikų/nuomonių ringo rubrikose, kuriuose informacija skelbiama nemokamai), pavyzdžiui, 2020 m. balandžio 9 d. „Povilas Urbšys. Kas artima, yra arti“, 2019 m. rugpjūčio 13 d. „Povilas Urbšys. Tai – elementarus vaivorykštinis fašizmas“, 2019 m. liepos 3 d. „P. Urbšys: „Bendravimo antikultūra kultūros nesukursi“, 2018 m. rugpjūčio 14 d. „Povilas Urbšys. Prezidentės istorinis šansas“, 2018 m. rugpjūčio 10 d. „Povilas Urbšys. Kas politikui politikoje yra gėda?“, 2018 m. birželio 28 d. „Povilas

² https://jp.lt/p-urbsys-ar-melo-kojos-trumpos/?fbclid=IwAR2_wdnNNWoWqzTmO6GQBpwp3oLSg8B27bGLuGX_WKrkEX2nL9mXlvai1RE

³ Naujienų portalas JŪSŪ PANEVĖŽYS <https://jp.lt/p-urbsys-ar-melo-kojos-trumpos/>; Naujienų portalas PANINFO.LT <https://www.paninfo.lt/2020/02/14/p-urbsys-ar-melo-kojos-trumpos/>; Naujienų portalas AINA <https://aina.lt/p-urbsys-ar-melo-kojos-trumpos/>; Naujienų portalas PANSKLIAUTAS (Nuoroda nebeaktyvi) SEKUNDĖ (straipsnis priede Nr.3).

Urbšys. Valdžiažmogių genezė“; 2017 m. rugpjūčio 16 d. „Povilas Urbšys. Velniava slypi detalėse“.

9.1 Gautame atsakyme nurodoma: „Šios publikacijos niekada nebuvo siejamos su politine reklama. Tačiau šių metų vasario mėnesį publikuojant interviu „P. Urbšys: Ar melo kojos trumpos?“ dienraštis *Sekundė* vienašališkai nusprendė jį pažymėti kaip politinę reklamą. Nors elektroninio susirašinėjimo metu (2 priedas) buvo bandoma atkreipti dėmesį, kad taip nėra. Tuo labiau, kad tokio pobūdžio publikacijos ne kartą buvo spausdinamos tame pačiame dienraštyje (3 priedas) ir dėl pažymėjimo nekildavo nesusipratimų. Todėl sukėlė nuostabą kai publikacija vis dėlto buvo pažymėta kaip politinė reklama, nors tame pačiame dienraštyje skelbiami interviu su kitais politikais, pavyzdžiui su miesto meru, be tokios nuorodos (4 priedas).“ Pateiktame priede pateiktos trijų straipsnių nuorodos⁴, kuriuose kalbinamas Panevėžio meras Rytis Mykolas Račkauskas.

10. Aptariamas 2020 m. vasario 14 d. straipsnis „P. Urbšys: Ar melo kojos trumpos?“ iliustruotas Povilo Urbšio nuotrauka, po kuria parašyta „P. Urbšys“. Straipsnis pradedamas įžanga: „Seimo narys Povilas Urbšys dalijasi mintimis apie patvirtintą valstybės biudžetą, sumažintą šauktinių amžių, laisvo žodžio politizavimą, taikomus dvigubus standartus sprendimų priėmimo greičiams ir skaidrumui. Pasak P. Urbšio, kol moralė ir etika bus gujamos iš politikos, tol neturėsime sąžiningos valdžios nei mieste, nei valstybėje.“

11. Straipsnis iš esmės skirtas nuomonei dėl Seime priimamų sprendimų išreikšti bei rinkėjams apie Seimo nario teiktus pasiūlymus informuoti:

11.1 „Biudžete skiriama daugiau lėšų pensijų mokėjimui, didinamas minimalus mėnesinis atlyginimas, neapmokestinamas pajamų dydis, vaikų pinigai, bendrai skirta daugiau lėšų socialinėms garantijoms sustiprinti. Tad negaliu sakyti, kad biudžetas nėra orientuotas į skurdo mažinimą, tačiau atrodo, kad jis skirtas apgydyti, bet ne išgydyti socialinius skaudulius mūsų valstybėje.“

11.2 „Taip, inicijavau įstatymo pataisą, kad šauktinių amžiaus intervalas nuo 19-26 metų būtų keičiamas į 18-21 metų. Mano siūlymas atsirado dėl dviejų priežasčių.“

11.3 „Įstatymo projektas, numatantis griežtesnes baudas už gamtos teršimą ir suteikiantis daugiau įgaliojimų aplinkosaugininkams kontroliuoti galimus teršėjus, buvo išaldytas Seime iki Grigeo vamzdžio skandalo.“

12. Straipsnyje kritikuojant Ramūną Karbauskį („Dabar R. Karbauskis labai daug kalba apie kitų skaidrumą. Bet juk faktas, kad jis pats asmeniškai padarė viską, jog nebūtų sudaryta

⁴ “2019 03 23 R. Račkauskas: atsarginių suolelis – ne man
Skaitykite daugiau: <https://sekunde.lt/leidinys/sekunde/panevezio-meras-r-rackauskas-atsarginiu-suolelis-ne-man/>;
2018 06 26 Meras R. M. Račkauskas: „Svarbiausia – ne mano asmens klausimas“
Skaitykite daugiau: <https://sekunde.lt/leidinys/sekunde/meras-r-m-rackauskas-svarbiausia-ne-mano-asmens-klausimas/>;
2017 09 02 R. Račkauskas: Ar šitaip reikia „gelbėti“ Panevėžį?
Skaitykite daugiau: <https://sekunde.lt/leidinys/sekunde/r-rackauskas-ar-sitaip-reikia-gelbeti-panevezi/>”

komisija, kuri atsakytų į klausimus, ar jo Agrokoncerne yra viskas skaidru. Priminsiu, dėl tokių jo taikomų dvigubų skaidrumo standartų, nusprendžiau palikti valstiečių frakciją.“), taip pat užsimenama apie artėjančius Seimo rinkimus („Šios kadencijos Seime Kultūros komiteto pirmininkas R. Karbauskis, artėjant naujiems Seimo rinkimams, suskubo nupūsti dulkes nuo praeitos kadencijos Darbo partijos projekto, kuriuo buvo siekiama panaikinti SRTF savireguliacijos principą, įteisinant tik vieno valstybinio dalininko – Kultūros ministerijos, vienvaldystę.“). Tačiau kritika gali būti suprantama kaip valdančiosios partijos kritika, kurią gali reikšti ne tik visuomenė, bet ir kiti Seimo nariai.

13. Straipsnis „P. Urbšys: Ar melo kojos trumpos?“ paskelbtas iki politinės kampanijos pradžios (2020 m. vasario 14 d.), apmokėtas iš parlamentinei veiklai skirtos sąskaitos, straipsnyje aprašoma valstybės politiko veikla ir nėra agituojama per būsimą politinę kampaniją balsuoti valstybės politiko, politinės partijos ar jos nario interesais, dėl to, įvertinus Seimo nario Povilo Urbšio ir „Panevėžio krašto“ ir www.panskliautas.lt redaktoriaus atsakymus, straipsnis politine reklama nelaikytinas.

Dėl atlygintinai skleidžiamos su Seimo nario parlamentine veikla susijusios informacijos žymėjimo

14. Povilas Urbšys pateiktame atsakyme kaip ir „Panevėžio krašto“ ir www.panskliautas.lt redaktorius papildomai pasisakė dėl sunkumų atpažįstant ir žymint politinę reklamą. Kampanijų finansavimo įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad politinė reklama turi būti pažymėta nurodant lėšų šaltinį ir aiškiai atskirta nuo kitos skleidžiamos informacijos. 2020 m. sausio 1 d. įsigaliojus naujoms Kampanijų finansavimo įstatymo nuostatoms, įpareigojimas žymėti politinę reklamą taikomas nuolat, ne tik politinės kampanijos metu.

15. Povilas Urbšys atsakyme papildomai nurodo: „Pavyzdžiui, respublikiniuose portaluose atitinkamose rubrikose publikuojamos atskirų politikų nuomonės su jų nuotraukomis nelaikomos politine reklama, o tokios pat publikacijos regioninėje žiniasklaidoje gali būti vertinamos kaip politinė reklama. Visuomenė turi teisę žinoti ne tik apie politiko dalyvavimą renginiuose ar priimtus sprendimus, bet jai svarbu žinoti ir politiko nuomonę aktualiais klausimais. Ir jei tai buvo daroma sistemingai ne politinės kampanijos metu, anksčiau pagrįstai nebuvo traktuojama kaip politinė reklama. Tačiau pastaruoju metu susidaro įspūdis, jog tokio pobūdžio rinkėjų informavimą oponentai vis dažniau interpretuoja kaip politinę reklamą. Tokiu būdu siekdami apriboti galimybę žmonėms turėti įvairiapusišką informaciją apie politinius procesus“. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad iki 2020 m. sausio 1 d. ne politinės kampanijos metu paskelbti straipsniai neturėjo būti žymimi kaip politinė reklama. Tokiu atveju būtų klaidinga vertinant naudoti lyginamąjį metodą, todėl kiekvieno straipsnio turinį reikalinga vertinti atskirai, atsižvelgiant į aplinkybių visumą.

16. Pažymėtina, kad, įstatymų leidėjui pakeitus Kampanijų finansavimo įstatymo 15 straipsnio 1 dalį, VRK gauna daugiau pranešimų dėl politikų atlygintinai publikuojamos informacijos už valstybės biudžeto lėšas. Iki įsigaliojant pakeitimui, pagal VRK praktiką, politikų parengti pranešimai apie jų veiklą (neturintys politinės reklamos požymių), apmokėti iš parlamentinei veiklai skirtos sąskaitos, nebuvo laikomi politine reklama. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Kampanijų finansavimo įstatyme nebuvo pakeista politinės reklamos sąvoka ar išimtis, kas nelaikoma politine reklama.

17. Įstatymai įpareigoja įvairius politikus (Seimo, savivaldybių tarybų ar Europos Parlamento narius) teikti ataskaitas rinkėjams, informaciją apie savo veiklą. Kampanijų finansavimo įstatymu VRK pavesta vykdyti ne visos politikų skleidžiamos informacijos, o tik politinės reklamos stebėseną.

18. Pagal Lietuvos Respublikos Seimo narių lėšų su parlamentine veikla susijusioms išlaidoms skyrimo, naudojimo ir atsiskaitymo už jas tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2016 m. gegužės 11 d. sprendimu Nr. SV-S-1526 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo narių lėšų su parlamentine veikla susijusioms išlaidoms skyrimo, naudojimo ir atsiskaitymo už jas tvarkos aprašo patvirtinimo“, 8.8 papunktį, Seimo nario veiklos ataskaitos spausdinimo, platinimo ir kitos informacijos, susijusios su jo parlamentine veikla, pagaminimo išlaidos, viešosios informacijos rengėjų teikiamų paslaugų apmokėjimo išlaidos priskiriamos su Seimo nario parlamentine veikla susijusioms išlaidoms. Nereglamentuota, kaip Seimo narių atlygintinai skleidžiama informacija turėtų būti pažymėta. Pavyzdžiui, Europos Parlamento narių skleidžiama informacija žymima nurodant jų atstovaujamos frakcijos logotipą.

19. Atsižvelgiant į Seimo nario iškeltą problemą, siūloma VRK kreiptis į Seimą, kad būtų įvertinta būtinybė reglamentuoti, kaip turėtų būti žymima Lietuvos Respublikos Seimo narių lėšų su parlamentine veikla susijusioms išlaidoms skyrimo, naudojimo ir atsiskaitymo už jas tvarkos aprašo 8.8 papunktyje nurodyta Seimo narių skleidžiama informacija.

Siūloma:

1. Pripažinti, kad 2020 m. vasario 14 d. straipsnis „P. Urbšys: Ar melo kojos trumpos?“ nėra politinė reklama.

2. VRK kreiptis į Lietuvos Respublikos Seimą, kad būtų įvertinta būtinybė reglamentuoti, kaip turėtų būti žymima Lietuvos Respublikos Seimo narių lėšų su parlamentine veikla susijusioms išlaidoms skyrimo, naudojimo ir atsiskaitymo už jas tvarkos aprašo 8.8 papunktyje nurodyta Seimo narių skleidžiama informacija.

Skyriaus vedėja

Lina Petronienė

Vyriausioji specialistė

Estera Miežytė